

О.М. ПОТИШНЯК,

к. е. н., доцент,

НУК ім. адм. Макарова,

м. Миколаїв

ВІДНОСНО ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ПОКЛАДЕНИХ В ОСНОВУ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Кризові явища, що відбулися в економіці України та Росії у пострадянський період, слід шукати у невірній обраній стратегії розвитку та відповідній політиці. Головною помилкою було безумовне та нерегульоване відкриття економіки, яке створило нерівну конкуренцію між вітчизняними та іноземними товарами у більшості галузей. Цей захід був передчасним, оскільки вітчизняна продукція була неконкурентоспроможною як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках.

Аналогічний негативний досвід мають і деякі країни, що розвиваються, зокрема Бразилія, яка протягом 40 років, за допомогою політики протекціонізму, створювала «закриту» економіку. З 1989 року уряд Ф. Коллора проводив реформи, схожі за змістом з вітчизняними. Зміст цих реформ полягав у подоланні інфляції методами «шокової терапії», приватизації державних підприємств з метою модернізації для підвищення їх рентабельності та конкурентоспроможності, у структурних перетвореннях економіки та створенні вільного ринку шляхом лібералізації імпорту.

Але ані заходи «шокової терапії», ані структурні реформи не призвели до поліпшення економічного стану країни. Відмова від жорсткого протекціонізму та створення відкритого ринку, з одного боку, створили сприятливі умови для технологічної модернізації, але з іншого боку сприяли різкому зростанню конкуренції іноземних виробників на внутрішньому ринку, що ускладнило життя багатьом бразильським підприємствам, які до цього діяли в умовах штучно створеної обстановки закритого ринку [1]. Як бачимо, аналогічні процеси відбулися і у нашій країні.

Сьогодні гостро постають питання формування подальшої стратегії розвитку української економіки та відповідної економічної політики. Насамперед мають бути правильно визначені і сформульовані цілі економічної політики, що безпосередньо впливають з національних економічних інтересів і тісно корелюють з ними.

Головною метою економічної політики України, на думку А. С. Філіпенка, є закріплення, примноження, диверсифікація порівняльних і конкурентних переваг у різних галузях і сферах економіки, що в умовах її відкритості становить головний ресурс вирішення і поточних, і стратегічних соціально-економічних проблем. А. С. Філіпенко вказує що необхідно вжити «сукупність заходів економічного, політичного, фінансового, організаційного сприяння галузям і виробництвам, які за своїми статичними, а часто і динамічними характеристиками, такими, як ціна, якість, продуктивність, довговічність, відновлюваність та інші, є тепер і залишатимуться в перспективі конкурентоспроможними на внутрішньому і світовому ринках» [2, с. 21].

Ми не можемо погодитись з думкою А. С. Філіпенка, бо вітчизняна продукція більшості галузей національної економічної системи ніколи не була і у найближчі часи навряд чи буде конкурентоспроможною на зовнішніх ринках. Головною причиною низької конкурентоспроможності вітчизняних товарів ми вважаємо високий рівень витрат на виробництво готової продукції.

Виробництво у нашій країні потребує додаткових витрат у зв'язку з несприятливими природничо-кліматичними умовами, застарілими технологіями та технікою, відсутністю у належній кількості власних джерел сировини, палива та енергії. У таких умовах можливо говорити про конкуренцію лише на внутрішньому ринку і тільки за умов обмеження імпорту. Здорова конкуренція вітчизняних виробників, що знаходяться у рівних умовах, тільки сприятиме розвитку галузі. Імпорт товарів виправдовується лише за умов відсутності власного виробництва.

У той час, коли у світовій економіці відбувалися процеси спеціалізації між країнами у всіх галузях господарства, промислові підприємства та науково-

виробничі об'єднання України були поза цим процесом через закритість економіки Радянського Союзу. Спеціалізація, що виступає джерелом зменшення витрат, відбувалася лише на рівні країни, тобто в межах Союзу. З руйнуванням цих зв'язків потужності українських спеціалізованих підприємств залишилися незадіяними. Отже, треба і сьогодні підтримувати процеси спеціалізації в окремих галузях всередині країни, що дозволить зменшувати витрати виробництва та відкрити ще один резерв для подальшого розвитку.

Таким чином, ми виступаємо за розумний протекціонізм, який треба застосовувати до галузей, продукція яких не здатна конкурувати з іноземною на внутрішньому ринку. Це створить умови для розвитку цих галузей в Україні. В основу системи національної економічної політики держави повинні бути покладені наступні основні принципи:

1. Захист внутрішнього ринку товарів, виробництво яких має можливості для розвитку всередині країни;
2. Обмеження або припинення імпорту готової продукції та припинення експорту капіталу з країни;
3. Стимулювання конкуренції на внутрішньому ринку;
4. Поглиблення спеціалізації між підприємствами (об'єднаннями) та регіонами всередині країни.

Закінчуючи розгляд поглядів вчених-економістів та науковців-дослідників сучасності на проблематику економічного розвитку, слід визначити, що порушена проблема була, виступає і залишиться актуальною для наукових досліджень, як суто теоретичних, так і прикладного характеру.

Список використаних джерел:

1. Капитализм по-датски [Текст] / О. Ю. Абашкина. Бразилия: формирование «открытой» экономики / И. А. Бунегина; О. Ю. Абашкина. – Москва: Знание, 1992. – 80 с. – (Новое в жизни, науке, технике ... 3 серия. Экономика; 2-3).
2. Філіпенко А. С. Економічний розвиток. Європейський контекст / А. С. Філіпенко. – Київ: Знання України, 2001. – 120 с.